D • N
2/9 1950

Höglundarna, kommunisterna och polisen

I ett valtal för några dagar sedan skröt det kommunistiska borgarrådet Set Persson med att han "vägrat utestänga kommunister från polistjänst" och att medverka till en ökning av huvudstadens poliskår; vi har redan tillräckligt med polis, förklarade han, för att "hålla ordning på oss själva". Hur hr Persson betraktar sin verksamhet framgår av tydligare av hans tal i Stockholm den 1 maj i år. De belgiska kommunisternas försök att med våld hindra lossning av vapenleveranser från Amerika betecknades som ett gott exempel för svenska arbetare. Sverige påstods vara regerat av "främmande fogdar", därför att vi får hjälp från USA enligt Marshallplanen, och den svenska regeringen beskylldes för förräderi. "Jag är fortfarande till de borgerligas skräck och regeringens förtret polisnämndens ordförande i Stockholm", yttrade hr Persson. Det underförstods att han kunde behålla sin ställning tack vare de stockholmska socialdemokraternas stöd.

Situationen torde vara enastående. Ordföranden i polisnämnden tillhör den femte kolonn som i ett kritiskt läge är samhällsordningens och demokratins största fara; han deklarerar öppet, belåtet och fräckt att hans insatser går ut på att hindra, att sabotera uppbyggandet av en effektiv och lojal poliskår. I instruktionen för Stockholms polisnämnd heter det: "Ej må någon deltaga i handläggning av ärende ... där han i ärendet äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot stadens." Redan denna föreskrift borde vara tillräcklig för att utestänga hr Persson från allt deltagande i polisnämnden; stadens intresse är ordning, säkerhet, skydd mot förrädare; hr Perssons intresse är att verka för en kommunistisk omstörtning. Men hr Persson inte bara deltar i polisnämnden, han leder dess förhandlingar som representant för alliansen mellan höglundare och kommunister.

Frågan upptogs i stadsfullmäktige den 19 april 1948. Efter den kommunistiska kuppen i Tjeckoslovakien hade den svenske inrikesministern utsänt ett cirkulär vari nödvändigheten att pröva den medborgerliga pålitligheten vid anställning inom polisen betonades; i anslutning härtill interpellerade folkpartiet om denna principe efterlevnad i Stockholm. Debatten blev ytterst upplysande. De kommunistiska representanterna förhärligade kuppen i Prag, som påstods vara ett svar på "de borgerligas" förrädiska stämplingar. Och de fortsatte på den linjen genom att kännetecknea läget i Sverige såsom likartat; även här förbereddes förräderi och omstörtning — inte av kommunisterna, utan av deras motståndare. De personer som under hänvisning till den socialdemokratiske inrikesministerns direktiv krävde en ändring sades vilja ha det så "att ordningens upprätthållare om möjligt likt robotar skulle stå uppställda för att, när exempelvis huvudmannen för någon finansfamilj trycker på en knapp, polisen orefleksterat skulle rusa fram för att slå ned på de till följd av socials orättvisor missnöjda massorna". Man behövde, enligt hr Persson, flera och inte färre kommunister i poliskåren. Slutsatsen av detta resonemang var att i Sverige förelåg ett läge som motiverade en kommunistisk kupp efter tjeckoslovakiskt mönster.

Detta direkta försvar för förräderiet väckte inte indignation hos de i debatten deltagande socialdemokraterna. Dessa var tvärtom indignerade över kritiken mot hr Persson. Borgarrådet Berglund angrep inte kommunisterna, utan "kommunisthetsen" och fördömde försöket att avlägsna hr Persson från ordförandeskapet i polisnämnden. Hr Persson satt alltså — efter Pragkuppen och efter sitt entusiastiska försvar av Pragkuppen — kvar som främste man i polisnämnden med socialdemokraternas uttryckliga gillande.

Annu den 5 december 1949 gick höglundarna på samma linje. Den socialdemokratiska majoriteten i stadsfullmäktiges valkommittéé föreslog att en kommunist skulle väljas till suppleant i polisnämnden. Endast genom en slump — med 41 röster mot 39 — lyckades oppositionen i samverkan med några socialdemokrater hindra detta. Hr Persson stannade i polisnämnden som ensam femtekolonnare.

I inrikesministerns nyss nämnda direktiv av år 1948 ansmodades myndigheterna att som polismän endast anta personer som "befunnits ha en sådan inställning till vår demokratiska samhällsordning, att de kunna förväntas under alla förhållanden komma att tillförfriligt fullgöra sin tjänstepliikt". I två år har höglundarna i Stockholm visat sitt förakt för denna självklara grundsats genom att försvara medlemskap, ja, ordförandeskap i polisnämnden för ett parti som systematiskt söker undergräva "vår demokratiska samhällsordning". Väljarna — och endast väljarna — kan den 17 september se till att det blir slut med detta system, det skamligaste och farligaste utslaget av samarbetet mellan socialdemokrater och kommunister.

Försvarsöverläggningarna

Statsministerns överläggning med partiledarna den 5 september kommer tydligen att bli avgörande. Då har regeringen också hunnit ta ställning till överbefälhavarens muntliga föredragning av de brännande försvarsfrågorna — någon skriftlig promemoria motsvarande försvarsgrenschefernas tycks inte föreligga ännu —, och man har då bättre överblick, bättre möjligheter att planlägga den fortsatta bearbetningen av kortsiktiga såväl som mera långsiktiga problem. Det är nämligen inte alls meningen att lämna åt sidan de senare: regeringen, OB och partiledarna utom hr Hjalmarson torde vara ense om att det blir nödvändigt att energiskt undersöka inte minst rationaliserings- och besparingsmöjligheterna i samband med den förestående utgiftsstegringen på försvarsområdet.

Försvarsgrenschefernas framställningar ger en ganska åskådlig bild av omfattningen av de militära anspråken för den närmaste tiden. Även om det inte kan bli tal om att uppfylla alla registrerade önskemål, kan man redan på nuvarande stadium av anslagsprövningen fastställa att den materielutrustning som ter sig mest angelägen ställer stora fordringar på svensk industri. Rent budgetärt bör dock denna sak inte överdimensioneras med tanke på de närmaste åren. Militärerna har som bekant anslagsreserver.

Anslagsnorma från de olika försvarsgrenarna får man ett intryck att här änyo uppkommer en allvarlig konkurrens som lätt utlöser stridigheter mellan olika militära intressen — kanske är det bl. a. med hänsyn härtill som OB tills vidare föredragit muntligt framför skriftligt meningsutbyte med regeringen. Utrymmet för materielförstärkning är ängtifrån obegränsat: för att få plats för det ena måste man begränsa det andra, med andra ordi- även på kort sikt fordras en avvägning. Innan regeringen i samråd med partiledarna och Nothinkommitten fattat principbeslut där alltså högsta militärledningen hålla sig avvaktande. Även slutprövningen av de partielle reformförslagen från Nothinkommissionen anstår tills vidare. Till de största och beswärligaste uppgifterna hör att anskaffa råvaror och materiel som inte kan framställas inom landet. Flygvapnet är särskilt beroende av denna import. Flyget har över huvud taget en mycket krävande lista på åtgärder som i det spända utrikespolitiska läget påkallar skyndsam behandling.

PRESSGRANNAR

När kollektivavsluningen i våras diskuterades i riksdagen hade tydligen flera av de socialdemokratiska debattörerna ingen klar bild av tillämpningen, påpekar Upsala Nya Tidning (fp), hänvisande till Dagens Nyheters utredning i ämnet. Man kan notera att exempelvis hr Olsson i Mellerud och Malmborg i Stockholm mycket bestämt gjorde gällande att reservationen var en englunggsak och alltså inte behövde upprepas år från år — att motatsen ihland är fallet visar dock enquêten:

De försäkringar som så ofta har getts från socialdemokratiskt håll att reservationsrätten är ett enkelt utformat och smidigt fungerande instrument för att tillgodose den demokratiska anständigheten har tydligen varit förhastade. Tvärtom existerar i praktiken högst skiftande former, där i varje fall några inte ens formellt kan betecknas som tillfredsställande, det gäller framför allt metoden att låta reservanten betala en meravgift till föreningen motsvarande den som skulle tillfallit partiet.

Undersökningen bestyrker det olustiga i hela systemet med kollektivavslutning. Ta, t. ex. de föreningar där reservanten är efter är måste upprepa proceduren, vilken psykologisk press ligger det inte i ett sådant förfaringssätt.

Man vet ju hur lätt en dylik aktion kan komma att framstå som ett brott mot solidariteten, det är inte orimligt att en svagare natur helst undviker denna fatalitet, i synnerhet om han skulle vara så gott som ensam om åsikden. Det kan inte hjälpas, att det är just de psykologiska realiteterna, tvånget att behöva bryta sig ut, som i praktiken gör reservationsrätten så illusorisk.

Härtill kommer själva principfrågan, det djupt otillfredsställande i att mänsker genom ett enkelt majoritetsbeslut kan katalogiseras politiskt utan att någon som helst garanti ges för att de har del i den åsiktsgemenskap, som ändå bör vara förutsättningen för en politisk partibildning. Man stärker inte respekten för den fria åsiktsbildningen med dylika metoder.

Det blir fackföreningarnas egen sak att åstadkomma en förändring. När skall man i vårt land inse att en rättelse blir nödvändig och följa det exempel som de danska arbetarna givit då de avskaffat kollektivanslutningen? Den citerade tidningen rör vid en om punkt, ett märkligande exempel som de svenska socialdemokraterna ogärna talar om.

Folkpartiet har länge strävat efter indexreglering av folkpensionerna, länge mot bestämt socialdemokratisk motstånd, men så småningom med den framgång som detta goda uppslag väl förtjänade. Nu har socialministern också tillsatt en utredning för att göra "en översyn av folkpensionslagens regler om inkomstprövning jämte dit hörande spörsmål" — även det innebär att ett gammalt folkpartikrav kommit ett steg närmare sin lösning, erinrar Vestmanlands Läns Tidning (fp):

Vid flera tillfällen har särskilt hr Ohlin framhållit vikten både för pensionärerna själva och folkhushållet av att denna fråga på ett rimligt sätt löstes, men hittills utan resultat. I vårsa krävde också folkpartiet i en riksdagsmotion, att detta spörsmål skulle utredas — men som vanligt ville socialdemokraterna inte vara med på projektet, eftersom det kom från folkpartihåll.

Nu har man emellertid sent omsider kommit till klarhet. Folkpartiet hade alldeles rätt, och det måste betraktas som en klar orättvisa mot de gamla, att varje liten extrainkomst som ett tillägg till pensionen ofta leett och hållet skulle ätas upp genom att andra förmåner dras in.

Att det kan lösa sig att inte slappa taget, även då man har att göra med en maktfullkomlig regering, är under alla förhållanden det bästa. Det blir slutreflexionen. Det kan lösa sig inte minst inför ett val.

Utrikesdepartementets svar i fallet Vilkans kan inte sägas vara särskilt upplysande och heller inte sär. skilt hövligt. Det är givetvis det kommunistiska huvudorganet Ny Dag som kommit till denna slutsats.

Om de i sovjetnoten gjorda påståendena är grundlösa, måste det vara ett svenskt intresse att detta dokumenteras. Att som utrikesdepartementet kara svara att påståendena är "grundlösa och därför kränkande" är inget svar alls. Vi förutsätter som självklart att utrikesdepartementet lägger pappeven på bordet. Smussel och hemligheetsmakeri gör blott saken sjukare.

De kompletterande upplysningar Ny Dag efterlyser återfinns i ett kort meddelande från inrikesdepartementet att ingen person med namnet Vilkans enligt polisens, utlänningskommissionens eller lettiska hjälpkommittées register vistats i Sverige. Men för den lilla upplysningen har Ny Dag inte fått plats, trots att den på fördragen ägnar affären drygt fyra spalter. Vestmanlands Läns Tidning (fp) yttrar:

Det alla bästa vore det tyvärr i sin strävan att bringa klarhet i detta svenska "överrepp" ville ge kamrat Vilkans lettiskt att inställa sig på ort och ställe i Stockholm. Han kan ta med sig några av de bäljor som den svenska regeringen på sin tid utlämnade till Sovjet och som därefter såg sig föranlätna att skilda Sverige och svenska förhållanden i en för ryska öron mer angenäm belysning. Sällskapet kunde få vila i vilkenera landet de föredrog att vistas.

Svenska Dagbladet (h):

Det återstår blott en undran vad man i Moskva egentligen avser med sådana demarcher. Månhända anser man att vetma vidmakthållande bland de baltiska flyktingarna i Sverige är vinning nog. Dessa skulle skäl föreligger då för svenska regeringen att snarast möjligt låta naturalisera alla sådana lejsla balter, som varit längo nog här i landet för att ha legal rätt till svenskt medborgarskap.

Hitlertidens Wilhelmstrasse gjorde sitt bästa för att bringa diplomatins umgängesspråk i nivå med regimens brutalitet, men odödlingen hann aldrig bryta igenom alla fördämningar. Man kom ett gott stycke på vägen mot den fullständiga hänningslöseten, dock icke längre än att det gavs en fortsättning. Efterkrigstidens ryska diplomati har förlagt sin fördevåg just hit, säger Handelstidningen (fp). Något saklligt intresse kan icke tillmätas den hänvändelse som på torsdagen stacks i händerna på en expeditionsvakt i utrikesdepartementet:

Det rör sig om en stackars förkommen människa, som i tra länder söker göra sig ett levebröd utanför lagens räckvidd och nu avyttrar ett rymligt lager av virriga fantasier åt den sovjetryska propagandan. Sådant har hänt förr. Ett tidigare meningsskifte mellan utrikesminister Undén och hårvarande ryska sändebud om ett liknande fall slutade illa för den klagande parten. Denna gång har utrikesdepartementet sålt sig med att kärvt tillbakavisa den ryska framställningen såsom grundlös och kränkande. Svaren i fredens och framtidens tjänst

Hall debatterar ej Lundkvistaffären

Förre finansministern David Hall är ej bäjad att debattera den affär som ledde till hans avgång.

Enligt vad Vestmanlands läns tidning meddelar har redaktör Anders Y. Pers accepterat en inbjudan att med Västmanlands Folkblads nye chefredaktör Artur Berglund diskutera "Vill regeringspartiet socialism?" under förutsättning att hr Hall antar utmaningen att debattera landsingsaffären. Enligt vad Vestmanlands Folkblad meddelar på fredagskvällen har denna inbjudan inte accepterats av hr Hall.

TCO-delegater för lönerna.

TCO:s tjänstemannasektion tog på fredagen ut delegater till förhandlingarna i civildepartementet den 3 september om statstjänstemännens löner. De utsagna är byrådirektör S :m Styrsö i Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund, ombudsman Tor Hellenius i försvarsverkets underbefälsförbund, tullkontrollör Carl Mårtensson i tullmannaförbundet, folkskollärarinnan Hanna Wannegård i folkskollärarinnaförbundet samt direktör Valter Åman och sekreterare Martin Gustafsson i TCO.

ret kan betecknas såsom en gåvd åt grannsämjan. Den närliggande gåvan, att återställa noten, dvs. vägra mottaga den, blev icke anlitad eftersy avsändaren, av befordringssättet att döma, tydligen väntat sig just detta.

Den citerade tidningen utgår från att det är sovjetdiplomatins strävan att vidmakthålla icke blott sitt eget dåliga lynne, utan också att passande beredskapsläger av konfliktanledningar. Ingenting får gå till spillo, och fantasin tas till hjälp när det behövs.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 2
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagnyheter.
Postgiro 6816 (för annonser) nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten. (Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Kohberg.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Redman.
Dagens Nyheters Aktiebolag Verkst. direktör: Helge Hultberg.
PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan
Månad .. 4:75 Kvartal .. 13:75
Halvår .. 27:— Helår .... 54:—
SENASTE ANNONSPRISLISTA daterad 12/5 1950 tillämpas tills vidare.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Dygnet runt-övningar av sex flygflottiljer

Tredje flygeskadern inleder på måndag stora flygövningar över Upplandsområdet. Övningsledningen kommer att vara förlagd till Arna utanför Uppsala.

Övningarna kommer att pågå i ett strikt både dag och natt från den 4 september till den 13. Eskaderchefen, generalmajor Axel Ljungdahl, blir ledare. Tredje eskadern omfattar sex flottiljer, som samtliga deltar i övningarna. Ur Arnaflygvet deltar F 15, men inte kadettskolan. (DN, Uppsala.)

FH 60-tal sjukhusapotekare från hela Norden är för närvarande samlade i Stockholm till ett andra nordiskt sjukhusapotekarmöte för att dryfta gemensamma intressen, utbyta erfarenheter och framlägga vetenskapliga rön.

DAGENS NYHETER
LÖRDAGAR

Huvudkontoret	kl. 9—13
Telefonannonser	kl. 8—15
Våningsbyten	kl. 8—14
Annons- och prenumerationskontoren: Tegelbacken, Stureplan, Sjö Erikplan och Medborgarplatsen	kl. 9—15

Efter dessa tider mottar annonsorderkontoret vid Tegelbacken familjeannonser samt annonser om förlorat och tillvarataget, dock icke per telefon.

Den gula hinnan hotar Er skönhet

Känn med tungan, när hinnan är borta är emaljen klar och ren.

IRIUM I PEPSODENT tar bort den gula hinnan, som ständigt nybildas på emaljen och utgör en fara för tändernas hälsa och skönhet. Pepsodent är den enda tandcrème, som har Irium, borsta med Pepsodent och Ni vågar alltid le öppet och vackert.

PEPSODENT tar bort hinnan — ger tänderna lyster

med IRIUM

Pepsodent Co AB, Stockholm

PE 57-2503-55

Film-bussen kommer

Söndagen d. 3 sept.
TRÄNGSUND
Beatebergs skola kl. 15.
Tal av Redaktör Bengt-Inge Jonsson.
SÖDERTÄLJE
Torget kl. 20.
Tal av Redaktör Anton Erman.

I fredens och framtidens tjänst

Marshallplanens bilkaravan i Stockholm visar resultatet av 2 års ekonomisk återuppbyggnad i Europa.

Karavanen medför ett högintressant material — statistik, film, dockteater m. m. — som varje dag visas på S:t Eriksmässan i ett 31 meters tält. Närmast kommer karavanen från Hamburg och har tidigare besökt Bryssel, Paris, Köpenhamn, Odense, Horsens och Bremen. Efter Stockholm kommer turen till Göteborg och därefter Sydtyskland, Holland, Italien, Grekland och sannolikt Turkiet. Det beräknas att utställningen sammanlagt kommer att besökas av 50 miljoner människor.

CALTEX ger service åt bilägarna

Karavanen består av fyra "trailer-trucks", 16 meter långa. Vidare har den en 10 tons generatortruck och två stationsvagnar. Alla driv- och smörjmedel för Sverigefärden levereras av CALTEX.

CALTEX OIL AB

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.